
Smertelindring og dødshjelp

KORRESPONDANSER

PER STAVEM

De fleste av oss gamle vil dø av kreft, hjertesykdom eller hjerneslag. Oftest har kroppen gitt varsel måneder og år for døden. Og selve dødsfasen behøver ikke nødvendigvis være ledsaget av store smerter.

Enkelte gamle er deprimerte selv om de er fysisk friske, og enda flere er nok deprimerte blant dem som går med kreftsvulst, er lammet eller har pustebesvær på grunn av hjerte- eller lungesykdom. Legene vil lindre og trøste og behandle depresjonen med medikamenter, eventuelt med elektrosjokk, men lykkes ikke alltid. En og annen deprimert person, med eller uten kreft, lammelse eller pustebesvær, vil ta sitt eget liv. Et selvmord vil alltid kaste skygge over en slekt, og dette er opplagt noe som avholder en del fra å ta sitt eget liv.

Bør livstrette, deprimerte personer som ellers kunne ha levd i uker, måneder eller år, få livet avsluttet ved såkalt barmhjertighetsdrap i en leges regi, såfremt de selv og familien ønsker det? Til dette svarer et overveldende flertall av norske leger nei!

Selv mordets skygge ville da ikke falle over slekten, og slike barmhjertighetsdrap ville blant annet derfor få en viss smitteeffekt. En del eldre personer føler seg til bry, og bor kanskje i en leilighet som et barnebarn kunne ha god bruk for. Slike personer ville kanskje føle seg presset til å be om barmhjertighetsdrap.

Helsedirektør Anne Alvik og Helsetilsynet har hatt en lang og grundig vurdering av den såkalte Bærum-saken, hvor det er spørsmål om en lege har utført aktiv dødshjelp, altså har tatt livet av en livstrett pasient som kunne levd i uker, måneder eller år. Anne Alvik fant ikke bevis for slik aktiv dødshjelp. Journalister i Aftenposten har senere fått saken revurdert av nye medisinsk sakkyndige, og politiet skal nå undersøke om legen har gjort noe straffbart.

Konstituert helsedirektør Petter Øgar har nå stått frem og sagt at helsedirektør Anne Alvik og Helsetilsynet handlet kritikkverdig da de ikke bebreidet legen i Bærum-saken og fordi de ikke oversendte dokumentene til politiet. Hvis legen

ved Bærum sykehus nå blir frifunnet, eller saken blir henlagt, bør man vel tvert imot si at Anne Alvik og Helsetilsynet viste klok vurdering da de ikke gikk til politiet!

Publisert: 10. august 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.